

dant kirkeligt Raad give Menighederne overfor disse Forhold? Selv om man nu kunde gaa disse Veie, som det ærede Medlem vil gaa, for at naa til et saadant Maal, vil han aldeles ikke faktisk kunne føre Sagen til det Resultat, som vi kunne føre den til ved direkte at gaa denne Veie. Det Standpunkt, det ærede Medlem iøvrigt stiller sig paa eller, om ikke just det ærede Medlem, saa dog dem, der dele Mening med ham, er Kirkens Adskillelse fra Staten. Men sæt nu, at vi vare enige om dette Maal, Kirkens Adskillelse, vil han da tro, at han naaer dette bedre ved at modsætte sig Løsningen af de enkelte Spørgsmaal, efterhaanden som Kravet stiger til at faae dem løste, og søge i eet Slag at faae om-dannet det hele Forhold. Gaa vi ikke ved et Lovforslag af denne Natur et meget væsentligt Skridt henimod dette Maal, hvortage vi ikke fra Regjeringsmagten en Myndighed, som den ikke kan udøve tilfredsstillende, for at lægge den over paa de rette Skuldre, Menighedens, er det ikke en Frigjørelse af Kirken i den Retning, det ærede Medlem ønsker? Jeg kan derfor ikke se rettere, end at ligesom det ærede Medlem selv erkender, at Grundlovens Ord taler for vor Opfattelse, saaledes vil ogsaa, naar Sagen ses fra et hvilket som helst praktisk Synspunkt og efter vore Forholds Udvikling i det Hele taget, den Maade, hvorpaa vi gaa frem, være at anbefale. Jeg haaber, at, som det er gaaet mig, vil det gaa de Allerfleste omkring i Landet, der interesseres sig levende og varmt for dette Spørgsmaals Løsning, nemlig, at man ikke kan begribe denne Del af vore Modstanderes Formening og Anskuelse i denne Retning, og at man derfor heller ikke vil slutte sig til dem. Alligevel kan man kun beklage, at Mænd, der ere enige i Resultatet, i Principerne, af — jeg tør ikke sige af Soffisteri, men paa Grund af særegne Anskuelser lade sig lede til at være vore Modstandere.

Th. Nielsen: Den høitærede Minister har igjen idag, maasse endog bestemttere end i forrige Samling, modsat sig nærværende Forslag. Han angav i forrige Samling og udflede meget udførligt de Grunde, han havde

til at være imod det, og da der ligger saa lang Tid imellem, er det en Selvfølge, at jeg, og jeg tænker Enhver for sit Bedkommende som jeg for mit, har søgt at komme til Klarhed om, hvorvidt der muligvis maatte være Noget i, hvad der af Ministeren er fremsført imod Forslaget, samt om der ikke i Befolkningen skulde være en Stemning imod Sagen. Der er ogsaa i Mellemtiden fremskommet Udskiltigt imod selve Forslaget, som jeg kortelig skal berøre. Man har blandt Andet sagt, at det i Grunden vilde berøve Præsternes Ordination og deres Kaldelse den Hellighed eller det Sakramentale, som ligger deri. — Hvilken sakramental Hellighed der ligger i den nuværende Kaldelsesmaade og Ordination, kender jeg ikke; men hvad jeg kender, det er, at de nuværende Forhold have ført til, at Præsterne, som et æret Medlem — jeg tror fra Ribe (B. Holm) — igaar anførte, mange Steder kun staa som borgerlige Embedsmænd, kun staa i et rent ydre Forhold til deres Menigheder; det er en Kjendsgjerning. Det er ikke længe siden, at en Mand, der har haft en stor Del i vor politiske Udvikling, da det blev bebrejdet ham, at han ikke altid havde været heldig, spurgte: Hvori har jeg da været uheldig? Er det i Loven af 8de Marts 1856? Han nævnedes denne Lov blandt mange andre, og jeg tænker, at han derved sigtede til Skoleloven af den nævnte Datum. Jeg tror nu, at denne Lov, der jo paa en Maade er analog med det foresiggende Lovforslag, har virket meget heldigt, ja, jeg tror, at ingen Lov har virket saa heldig som denne, og at det er en af de bedste, Rigsdagen har givet. Dette udtalte jeg allerede ifjor. Ingen Lov har i den Grad fremmet Almenoplysningen og Liv og Virksomhed paa Skoleområdet, som Loven af 8de Marts 1856, og det er min Overbevisning, at noget Lignende vil blive Tilfældet, naar vi faae dette Lovforslag til Lov; thi som Forholdet nu er, staa Præsterne vist mange Gange kun i et ydre Forhold til deres Menighed; men hvorledes kan det være, anderledes, naar man ansætter efter Karakter og Alder. Hvad er det, man kan vente og fordre af en Præst, som skal virke i den Retning, som det ærede Medlem fra Skive (Chr.